

מחסיכל מט' ב

מישיבת ועדת העבודה

סיום ר', כ"א באדר א' תשי"א (27.2.51)

נוכחו חברי הועדה:

- מ. אונא
- ט. בנטוב
- י. גיל
- ז. גלוסקא
- נ. הרפז
- ז. טברסקי
- י. כוב
- א. לנקין
- ר. שרי - היו"ר

ס ו ז ס נ י ס : סר בר-ניב - יועץ מטפטי של סדרד העבודה.

היו"ר ר.
חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א - 2951:

היו"ר ר. שרי: אנו פותחים את הישיבה.

בשבוע שעבר סטענו סאת היועץ מטפטי את ההסכמים על החוק. היום נצטרך לעבור על החוק סעיף סעיף.

סר בר-ניב: כפי שהסכמתי לוועדה, הנאתי את הדו"ח של הועדה הטיענת לחוקי עבודה, סליד סדרד העבודה והבינוי בקטר לחוק זה.

פרק שני: שעות העבודה.

2. (א) יום עבודה לא יעלה על שמונה שעות עבודה.

(ב) בעבודת לילה וכיום סלפני הסנוחה הסבועית וכיום סלפני חג שהעובד אינו עובד בו, בין על פי חוק ובין על פי הסכם או נוהג, לא יעלה יום עבודה על שבע שעות עבודה.

3. שבוע עבודה לא יעלה על ארבעים ושבע שעות עבודה.

אני מבקש לתקן את סעיף קטן (ב) ולנסחו: "בעבודת לילה, בערב שבת

ז. גלוסקא:

וביום סלפני חג...."

היו"ר ר. שרי:
א-אפשר לכתוב בחוק "ערב שבת", כיון
ליום השנוחה בישראל הוא יום השבת
ליהודי, יום השמי לסוטלטי ויום הרמטון לנוצרי.

מר בר-ניב:
בועדה המייעצת לעניני עבודה היתה
התנגדות מצד נותני עבודה לקטר לסעיף
הקובע 7 שעות לעבודת לילה. באי כוח ארגוני הסעבידים התנגדו
להורטה זאת והציעו הורמות אל-רנסטיביות שאנחנו הביאו בחשבון את
העובדה כי בלילה המאטץ הנורס שהעומד הוא גדול מאד ביום, אך
הפתרונות שהוצעו על ידם היו קטורים בטאלת תשלום השכר. היות והחוק
אינו דן בכלל בטאלות שכר געז שעות העבודה הרגילות, דחתה הועדה
את הצעותיהם ואשרה את הנוסח שהוצע על ידי המשרד. (מתוך הדו"ח
של הועדה המייעצת לחוקי עבודה).

ס. אונא:
אנו מציעים לקבוע בחוק יום אחד באמצע
השבוע בן 5 שעות עבודה. התעוררה השאלה
אם אפשר לקבוע זאת במסגרת של 47 שעות עבודה בשבוע, ועל כן אנו
מציעים: שבוע עבודה בן 45 שעות, יום אחד בשבוע בן 5 שעות עבודה,
שני ימים בשבוע בני 8 שעות עבודה ויומיים בשבוע בני 8 1/2 שעות
עבודה.

עצם ההצעה נולדה מתוך הרצון ליצור
אפשרות של חופש עבור העובד, מחוץ ליום השבת, כי ישנם פועלים
דתיים אשר אינם יכולים לנצל את שנוחת השבת לביניות, ספורט וכדומה.
אני רוצה לציין כי יש דוגמאות לסידור כזה גם בארצות אחרות.

היו"ר ר. שרי:
אני מתנגד להצעת סר אונא, כי היא תקבע
את העיקרון שיותר מ-8 שעות עבודה ביום
זה דבר נורמלי. התוצאה סכך תהיה, שאדם אשר אינו מקפיד במצוות
יעבוד בכל יום, 8,5 שעות, ואז בקבל מהצעה זו את כל הרע, מבלי
להטיג את מעט הכוב שמתכותיה לו מציעי ההצעה.

עוד דבר. הארצות שהציעו בהן ל-40 שעות
עבודה בשבוע, טום ארץ מהארצות הללו אינה נמצאת במצבה של מדינת
ישראל ומסק ישראל. הארץ הנמצאת במצבו של מסק ישראל ומדינת ישראל
- אם כי היא גדולה מאותואלפים פעם מאשר מדינת ישראל - זוהי ברית-
האועצות אשר נמצאת במאבק על החזקת מסקה, שם שבוע עבודה הוא בן
48 שעות. ארצות שרמת הייצור שלהן הגיעה לשיא, יכולות להרשות לעצמן
לקבוע שבוע עבודה קצר יותר. אנחנו לא הגענו עדיין למסדיה זו שנוכל,
מבחינת המסק הלאומי, להעמיד את שבוע העבודה על 45 שעות. על כן,
אני מציע להטאיר את המצב, כפי שהוצע בסעיף 3 של החוק - שבוע עבודה
לא יעלה על 47 שעות עבודה. אני רואה את הצעת סר אונא כהצעה שלא
תוכל להתקבל ברקע זה, אך איני אומר טמן הנמנע להגיע לכך במרוצת
הימים.

י. כנבי:
אני בעד 46 שעות עבודה בשבוע. אמנם
בעית הייצור היא הבעיה המרכזית בקיום
מדינתנו, אך איני חושב שהגברת הייצור תלוייה בכך אם נקבע 46
שעות עבודה בשבוע, או אם נקבע 47 שעות עבודה בשבוע. בעית הייצור
היא בעיה הרבה יותר מסובכת ומורכבת. לפני שאנו מצביעים על מספר
שעות העבודה בשבוע, הייתי רוצה לשמוע על כך אינפורמציה סמיועץ הסטפטי
ומיו"ר הועדה. נדמה לי שנמצא את פתרון בעית הייצור לא בהוספת
שעת עבודה, כי אם ביעילות ובכנין אחר של כל סדרי החיים וכל סדרי
העבודה.

טר בר-נצב: בדרך כלל, אם נראה את הארצות שבהן נקבע באופן חוקי שבוע עבודה בן 40 שעות, הרי מבחינת ההתפתחות הכלכלית של אותן הארצות, זה קרה בתקופה של מעבר כלכלי, בתקופות של חוסר עבודה.

ברור שישנה פונקציה הכרחית בין תהליכי הייצור לבין שעות העבודה. ברור שתהליכי ייצור מסויימים אפסדו את קיצור יום העבודה. ישנן שיטות מסויימות אשר מקובלות ביחס לקביעת שעות העבודה. ישנן שיטות הקובעות 47 שעות עבודה, 40 שעות עבודה או 42 שעות עבודה, אך אם מקצרים את יום העבודה בחצי שעה, אין זה נותן דבר. באותן הארצות מקבעו חצי יום מנוחה, זה מכונן על סנת להאריך את ה"וויק אנד". לא ידוע לי על ארצות שבהן קבעו חצי יום מנוחה באמצע השבוע. נהוג לצרף אותו ל"וויק-אנד", על סנת לאפשר נסיעה וחזרה. אם תמצאו לנכון לקבוע שבוע עבודה בן 40-42 שעות עבודה, הכנסת סוברניית לקבוע זאת, אולם אם מקבעו יום עבודה קצר בחצי שעה, אין זה נותן ולא כלום.

אני רוצה להפנות את תשומת לבכם לטעיף 4. בטעיף 4 נאמר כי הטר רטאי לקבוע בתקנות יום עבודה יותר קצר.

ז. גלוסקא: איני רואה בהצעתו של טר אונא הצעה שאפשר לקבלה. אני מציע לקבל את הצעתו של טר כנב, לקבוע שבוע עבודה בן 46 שעות עבודה, כך שביום ששי יקבעו רק 6 שעות עבודה.

ט. בנרוב: איני מקבל את הדעה ששעת עבודה אינה קובעת לפועל. לדעתי, כל שעה קובעת אצלו. אני מציע לקבוע 46 שעות עבודה בשבוע בחורף ו-45 שעות עבודה בשבוע בקיץ. יחד עם זאת, עלינו לשמור על יום עבודה בן 8 שעות.

ס. אונא: איני חושב שהצעתי לא תוכל להתגשט, כיון שאם יקבעו זאת כחוק, יקיימו אותו. לדעתי, הפועל יוכל לנצל את יום המנוחה בטלואו. אני חושב שגם הניסוק של הצורך בהגברת הייצור, אינו ניסוק הקובע במקרה זה. אם הצעתי, בדבר קביעת חצי יום מנוחה באמצע השבוע, לא תתקבל, אציע לקבוע שבוע עבודה בן 46 שעות כדי שאפשר יהיה לקצר את שעות העבודה ביום ששי.

א. לנקין: ברצוני להפנות את תשומת לב חברי הועדה לנקודה אחת: ברור שבשביל הפועל קובעת כל שעת העבודה; אם הוא יעבוד פחות וינחה יותר, ברור שיהיה לו יותר נוח. אולם, אנו צריכים לשמור על גבול מסויים ולהתחשב בתנאים המסויימים שבהם אנו נתונים, כי הסודר בשבילנו צריך להיות - צרכי המשק. לדעתי, כיום הפועל עובד ומתעייף פחות מאשר הפועל שבא ארצה לפני 30 שנה. סמפו העבודה כיום הוא אחר לגמרי וישנה בסלנות רבה בעבודה. איני רוצה שתקבלו את דברי כאנטי-פועליים, כי גם אני עבדתי כפועל במסך כל זמן היותי בארץ. אולם, איני חושב שכעת הוא הזמן הטמאים להתחיל בהפחתת שעות העבודה המקובלות בכל העולם.

אשר להצעת טר אונא, לקבוע חצי יום מנוחה באמצע השבוע כדי שהפועל יוכל לעסוק בנסיעות, ספורט וכדומה, איני חושב שנוכל עי"כ להשיג את הטרה הזאת. אולי תשיג בכך, החזית הדתית את סטרתה לאסור ספורט בשבת.

אני מציע לאטר את הטעיף כפי שהוא, 8 שעות עבודה ב-5 ימי השבוע ו-7 שעות עבודה בלילה, ביום שלפני המנוחה השבועית וביום שלפני חג.

ע.ע.

ב. הרפז:
היות והחוק הזה בנוי על הקיים, וזוהי
גם הצעתו של האיגוד המקצועי, איני
חושב שאנו צריכים ליכנס לבעית קיצור יום העבודה. אם צריכים
להכנס לבעיה זו, על האיגוד המקצועי לעשות זאת.

אשר להצעת סר אונא, אני מתנגד לה.

היו"ר ר. שרי: אני מעמיד את הסעיפים 2 ו-3 להצבעה.

אשר לסעיף 2 (א), ישנן שתי הצעות:
החייב כי יעלה על שמונה שעות עבודה.
לא יעלה על שמונה שעות עבודה.
ב) הצעת סר אונא: יום עבודה לא יעלה
על שמונה שעות בשבוע, אולם יוסיים בשבוע סותר לעבוד עד 8 1/2 שעות.

ה צ ב ע ה

בעד הנוסח המוצע בחוק - - - - - רוב
" " " " " ע"י סר אונא - - - - - 1

אשר סעיף 2 (א), מפני שהוא סנוס בהצעת החוק.

הסתייבות: ס. אונא

היו"ר ר. שרי: אני מעמיד להצבעה את סעיף 2 (ב).

ס. אונא: אני מבקש להצביע קודם על הצעת, לקבוע
חצי יום סנוחה באמצע השבוע.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת סר אונא, לקבוע חצי יום סנוחה באמצע השבוע - 1
נגד - - - - - רוב

הצעת סר אונא לא בתקבלה

הסתייבות: ס. אונא.

היו"ר ר. שרי:
ישנה הצעה לקבוע ביום שלפני הסנוחה
השבועית וביום שלפני חג 7 שעות עבודה,
וישנה הצעה לקבוע 6 שעות עבודה.

ס. בנסוב: אני מציע להצביע תחילה על שבוע עבודה.

ה צ ב ע ת

בעד הצעת סר אונא, שאם נקבע חצי יום סנוחה באמצע
השבוע, נקבע שבוע עבודה בן 45 שעות עבודה - 1
נגד - - - - - רוב

הצעה לא בתקבלה

הסתייבות: ס. אונא.

(ב) יום עבודה של עובד חדש במשק בית פרטי לא יעלה על 10 שעות עבודה, ושבוע עבודה לא יעלה על 47 שעות עבודה,

(ג) דין יום עבודה ודין שבוע עבודה לפי סעיף זה כדין יום עבודה ושבוע עבודה לפי הסעיפים 2 ו-3.

א. לנסיון:
ביחס לשמירה, מדוע אפשר להגיש שלטמירה
יהיה צורך להגדיל את מספר שעות העבודה
למעלה מ-8 שעות?

סר בר-ניב:
בסעיף זה צויינו העבודות שטראש אפשר לראות
כי יום העבודה בהן הוא ארוך יותר, ואין זו
בעיה של שעות נוספות. למשל בשמירה, אם אדם מתחיל לטמור בחורף בטעה
8, אין כל אפשרות להאליפו בטעה 4 בבורקס זואי עבודה שבתהותה דורשת
בחורף 10 שעות עבודה.

ס. מנוא:
אני מבקש שהיועץ המשפטי להסביר את סעיף קטן 5
איני יודע למה יש צורך בסעיף כולל כזה;
אם הטר טבור שיש בכך צורך, הוא יכול לבטל את כל החוק לגבי אלה
העובדים בשירות המדינה או בסוגיות סקוטיות.

סר בר-ניב:
איני טוכן בגע זה להתחייב למה שאומר,
אולם אני טוכן לשקול זאת ולהביא את התשובה
לישיבה הבאה.
אני מציע למחוק בסעיף קטן 5 את המלים:
"אם נוכח הציבור מחייבת זאת, לדעת הטר", ולכתוב במקום את המלים:
"בשירותים שלדעת הטר חיוניים לציבור".

א. לנסיון:
אם יהיה כתוב "לדעת הטר", לא תהיה אפשרות
להעמיד אותו לדין, כי דעתו היא הסכרעת.

סר בר-ניב:
זה תלוי באופן ניסוחו של הטר. אם הטר אינו
נותן נימוקים, אין אפשרות לערער על החלטתו,
אולם אם הוא נותן נימוקים, יש אפשרות כזאת.

ס. בנסומ:
אני מציע לכתוב: "שירותים חיוניים לציבור",
אך איני מציע לציין בחוק את המלים: "שלדעת
הטר", כיון שאני רוצה כי תהיה אפשרות לערער על החלטת הטר.

י. גיל:
אין זה המקרה הראשון שאנו דנים על הבעיה
הזאת, אם יש זכות למוציא לפועל לקבל החלטה
מבלי שתהיה זכות לערעור. זכות הערעור היא אחת היסודות הנימוקריים
ביותר, ועל כן, אני מציע לאשר את הניסוח המוצע ע"י סר בר-ניב, שיהיה
כתוב בספורט שיש זכות לערעור.

סר בר-ניב:
צריך להבחין בין שני דברים, בין המקרה
שמדובר על אקט אינדיבידואלי ובין המקרה
שמדובר על אקט כללי. כאשר מדובר על אקט אינדיבידואלי, צודקים אלה
האומרים וצריכה להיות אפשרות לבחון את החוקיות ע"י בתי המשפט, בכדי
שהרשות המוציאה לפועל לא תשלוט בפרט. בסעיף זה לא מדובר על אקט
אינדיבידואלי שהטר פוגע בפרט סטויים והוא טבור עצות. בסעיף זה
מדובר על אקט פומבי - התקנות תקנות. מתבטת דעה בכנסת כי צד אפשר
יהיה לטנות תקנות. בסידה שמיטצא דרך לטנות תקנות, תיטצא הדרך גם
לבעיה הזאת.

ע.ע.

א. לנסיון:
אני מציע לנסח את סעיף 4 באופן זה:
"הסד, בהתייעצות עם נציגי העובדים הנוגעים
גדור, רשאי לקבוע בתקנות..."

סר בר-ניב:
אין כל צורך בכך, כי בסעיף 30 באשר
"הסד לא יתקין תקנות לפי הסעיפים 4 ו-22, לא
לא יתן היתר כללי לפי העיטים 11, 12 (א) ו-20 ולא יתן צו לפי
סעיף 12 (ב) אלא לאחר התייעצות עם ארגון העובדים המייצג את המספר
הגדול ביותר של העובדים הסדינה זמן עם ארגוני העובדים..."

א. לנסיון:
חובת התייעצות, כפי שאויין בסעיף 30,
מטפסת בפידה מטוייסת את הטענה שבטענה כאן.
אני מציע להוסיף: "לא הוסכם בין הסד ונציגי העובדים, רשאית
הסתדרות העובדים לערער על החלטת התקנות."

סר בר-ניב:
זהו דבר ללא תקדים.

היו"ר ר. שרי:
אני רוצה להזכיר כי גם בחוק איסור אפית
לילה, ישנם מקרים שונים שהסד יכול להחליט
אודותם לפי שיקול דעתו.

ס. כנסוב:
בחוק איסור אפית לילה לא כתוב: "לפי שיקול
דעתו", ואני מציע שגם ביחס לחוק זה נכתוב
לפי אותו נוסח.

א. לנסיון:
אני מסכים להצעת סר כנסוב לנסח את סעיף
קטן 5: "לעובדים בסירות הסדינה או בסירות
דשות סקוטיות, לכולם או לחלק מהם, בעבודה שאינה מעשייתית, בסירותים
חיוניים לציבור, ובלבד..." אז תהיה גם אפשרות לערעור.

היו"ר ר. שרי:
אם נקבל את ההצעה הזאת, יגישו ערעורים
בכל סקרה ומקרה, גם כדי לחבל. אם הכנסת
מבטיחה שההגנה בפני שרירותו של הסד תהיה על ידי כך שהתקנות שהסד
מתקין תעמודנה לבקורת הכנסת. אין כל צורך להוסיף גם את זכות הערעור.
אני מתנגד להצעה, למחוק את הסלים: "טלדעת הסד".

סר בר-ניב:
אני מציע לכתוב: "בסירותים חיוניים לציבור
שיפורטו בתקנות".

ס. כנסוב:
אם הניסוח הזה מאפשר הגשת ערעורים, אני
סוכן לתמוך בו.

סר בר-ניב:
הניסוח הזה אינו מאפשר הגשת ערעורים.

ס. כנסוב:
אני רואה כל חבלה בקביעת אפשרות לערעור,
כרצוני להוסיף את החלטה בענין זה כמחוס
הפוליטיקה והתגוששות הסיעות ולמסור זאת למסד אוביקטיבי.

ע/ע/אר

טר בר-ניב: אני מציע לכתוב: "בשרותי חינוכיים אשר יפורטו בתקנות". במקרה זה, לאחר שהקימו את התקנות, אמרתי ללכת לבית הדין ולערער על כך ששרותי חינוכיים נקבעו כלא חינוכיים.

היו"ר ר. ר. רבי: סעיף קטן 5 של סעיף 4 (א) תוקן וינוסח באופן זה: "לעובדים בשרות הסדינה או בשרות רשות מקומית, לכולם או לחלק מהם, העבודה שאינה תעסוקתית, בשרותים חינוכיים לצידוד אשר יפורטו בתקנות, ובלבד שיוט עבודה לא יעלה על 10 שעות שבועיות, ויפוצץ לרוב לא יעלה בממוצע לחקופה שתקבע בתקנות, על 47 שעות עבודה".

סעיף 4 (א) אוסר.

אנו עובדים לסעיף 4 (ב). אני מתנגד לסעיף זה וסויע למחוק. אין כל סיבה לכך שבמסך בית, שהיא עבודה קשה. תהיה אפשרות להעביר את יומך ממנונה שעות ביום. במקצוע מסך בית עובדות הטכנות הטוציאליות החלטות ביותר, וגם זה מחייב להגן עליהן יותר מאשר כרגיל. אינני רוצה שהנערה העובדת במסך בית, שהיא אחת העובדות הקטנות ביותר, תצטרך לעבוד 10 שעות ביום. הנערה הזאת צריכה גם להתחנך ולהתפתח. הוא הדין גם ביחס לנשים אלטנות המטופלות בילדים, או נשים שבעליהן הם חצי נכים, שהכנסת המשפחה היא מצומצמת והן הולכות לעבוד במסך בית. לא יתכן שהאשה תשאיר את ילדיה למסך עשר שעות רציפות ביום, ואני מציע למחוק את הסעיף.

ג. הרפז: אני בעד השארת הסעיף. העבודה הזאת מפורזת מאד ואין אפשרות של פיקוח עליה. רבות גם עובדות בבתיים שעקרות הית שלהם עובדות בעצמן. זהו מסך עבודה בלתי מסודר ובלתי מאורגן, ולכן צריך לשפרו בצעדים אטיים. אם ישנה בחוק ההגבלה של 47 שעות בשבוע ו-10 שעות ביום, זה מספיק. אינני מתנגד לכך שבעבוד זמן מה נקבל את התיקון המוצע על ידי טר שרי, אולם אם נקבלו עתה, 90% מהעובדות תעבורנה יותר מ-8 שעות ביום, כי אין כל אפשרות של פיקוח על כך.

ס. אונגוסי: ברוב המקרים מדובר הוא על מקום עבודה שאף עקרת הבית עובדת בעבודה חינוכית. הרי לא מדובר על כך שהעובדת במסך בית תצטרך לעבוד במסך 10 שעות בכל יום, אלא יתכן שיהיו מקרים כאלה, מתוך הניסוקים האלה, אני מציע להשאיר את הסעיף.

י. כנב: בחקופה האחרונה חל שינוי לטובה במסך עבודת מסך הבית. העובדות במסך הבית, גם המאורגנות וגם הבלתי מאורגנות לטור לשפור על האינטרסים שלהן. אולם יחד עם זאת אני חושב שצריך למחוק את הסעיף. אינני מבין מדוע צריך להפלות דוקא את העבודה במסך בית. סעיף זה לא יפתור את הבעיה ורק יכניס אותנו לאור בלתי נכון. אין כל צורך בזה, ואני מציע למחוק את הסעיף.

טר בר-ניב: בין המקצועות שאפשר לעבוד בהם שעות נוספות, לא בכלל מקצוע מסך הבית. אם אתם מוחקים את הסעיף הזה, לא נשארת אפשרות לעבוד אפילו שעה אחת נוספת במקצוע זה.

ז. טברסקי:
הסעיף הזה בא להבין על נותנות העבודה במקצו
מסק הבית. מדוע עלינו להרשות לעובדת במסק
בית לעבוד למעלה מ-8 שעות ביום, הרי זו עבודה לא פחות קשה מהעבודה
בבית חרוטת. כל העובדות המעסיקות בביתן עובדות במסק בית, אינן
עובדות יותר מ-8 שעות ביום. אם אנו נותנים אפטרות לעבוד 10 שעות
מקוטגה בית, אין כל פיקוח על כך שאותה עובדת לא תעבוד בסני

א. לנסקי:
אני מציע - ייתן סעיף הקובע את העבודות
שהטרטא לקבוע יום עבודה שתחוסו
יתר על הקבוע בחוק, להוסיף גם את מקצוע מסק הבית.

מ. גלינר:
אני מציע להגביל אפטרות זו של העסקת עובדו
במסק בית במסך 10 שעות ביום למסך יומיים
בסבוע.

היו"ר ר. טרי:
אין בזה כל צורך. זהו האלמנט החלט בימותו
מבחינה סוציאלית.

אני מצביע על הצעתי, למחוק את הסעיף.

ה צ ב ע ה

- רוב בעד ההצעה למחוק את סעיף 4(ב)
- סיעוט נגד

סעיף 4(ב) לא נחקבל.

הסתיונות: י. גיל, ס. אונא.

אנו עוברים לסעיף 4(ג).

מ. בר-ניב:
הסעיף הזה נקבע מסיבה פשוטה, בקטר להגדרה
על שעות נוספות. אנו אוטרים כי שעות נוספות
הן אלו העודפות על השעות הקבועות בסעיף 2 ו-3. אנו אוטרים: כפי שהחוק
אוטר שעות העולות על 8 שעות, כך נאסור במקרה זה שעות העודפות על
10 שעות.

היו"ר ר. טרי:
אנו מטאירים את הסעיף הזה. אם היועץ המספטי
יסצא טאפטר להסמיט בו מטהו, נדון על
כך ביסיבה הבאה.
